

CRITERIONS OF PSYCHOLOGICAL COMPATIBILITY IN MAN COX- LESS PAIR (ROWING)

Alena SIATSKO

Belorussian state academy of physical culture

The research is devoted to psychological compatibility in rowing crews. The results of the inspection of the 10 man coxless pair are described here. Two methods are used here. The 1-st is estimating the description of types of nervous system and the second one is "Psychomotorography". In the end of the research we came to some conclusions and planed several steps of going on the work.

ІНДЕКС АГРЕСИВНОСТІ СПОРТСМЕНІВ РІЗНИХ СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ

Олексій ФОТУЙМА

Прикарпатський університет імені Василя Стефаника

Актуальність теми. На сучасному етапі проблема агресії стала чи не найпопулярнішою у психології [4, 5, 7, 11, 14]. І це не мода, а скоріше реакція психологів на безпрецедентний ріст агресії і насилля в цивілізованому ХХІ ст. Чимало уваги дослідники приділяють спорту, вважаючи його зручною моделлю для вивчення цього феномену [12, 13, 17]. Однак, такий інтерес має і практичне значення, оскільки багато спортсменів, тренерів, уболівальників вважають агресивність важливим особистісним критерієм досягнення успіху в спорті, тоді як більшість теоретиків частіше розглядають негативні аспекти її прояву [1, 2, 3, 19].

Багатьма дослідниками вивчалися особливості агресивної поведінки різних вікових груп [4, 5, 10, 16], проблема агресивності в зв'язку із вирішенням конфліктів [9], проблема прояву агресивності серед військовиків [8], зв'язок ігрової діяльності з агресією [18], зв'язок з явищем фрустрації [1, 2, 3]. Однак, в науковій психолого-педагогічній літературі є ще недостатньо висвітленим важливий для педагогічної практики аспект – психологічна корекція прояву агресивності в спорті.

Об'єкт дослідження – агресія спортсменів різних спеціалізацій.

Предмет дослідження – ворожість, конфліктність, агресивність спортсменів різних видів спорту і характер їх прояву.

Мета: Диференційована характеристика спортсменів за показником прояву агресії.

Завдання:

- визначити рівень агресивності серед спортсменів різних спеціалізацій;
- проаналізувати критерії ворожості та конфліктності;
- порівняти показники агресивності у спортсменів різних спеціалізацій.

Гіпотеза: агресивність спортсменів обраних спеціалізацій визначається характером професійної діяльності спортсмена.

Основні поняття:

1. Ворожість - негативна установка на іншу людину чи групу людей, яка знаходить своє вираження в крайньо несприятливій оцінці свого об'єкта – жертви.

2. Агресивність - якість особистості, що виражається в готовності до агресивних дій в різних ситуаціях.

3. Конфліктність - схильність особистості до створення протиріччя, викликаючих важкі емоційні переживання.

4. Агресія - будь яка форма поведінки, спрямована на те, щоб спричинити комусь фізичну чи психічну шкоду.

Організація і методи дослідження. Психодіагностичне дослідження проводилось на базі спортивних закладів м. Івано-Франківська серед спортсменів таких спеціалізацій: легка атлетика, плавання, спортивна гімнастика, бокс, дзю-до, боротьба вільна, футбол, баскетбол.

У досліді брало участь 205 спортсменів (чоловічої статі) різних спеціалізацій віком 14-20 років.

Нами використовувалися: опитувальник Басса-Даркі, методика „Особистісна агресивність і конфліктність” [6, 15]. Опитувальник Басса-Даркі передбачає визначення індексу агресивності і ворожості. Він складається із 75 тверджень на які дається відповідь „так” чи „ні”. Методика „Особистісна агресивність і конфліктність” призначена для виявлення конфліктності. В основу методики закладений зв'язок із агресивністю, як особистісною якістю. Вона складається із 80 тверджень, на які респондент відповідає „так” або „ні”.

Результати дослідження та їх обговорення. Було встановлено, що індекс агресивності більшої частини спортсменів у межах норми (табл. 1). За норму вважається величина 21 ± 4 .

Таблиця 1

Вид спорту	Кількість спортсменів	Індекс агресивності (середнє значення)	Кількість спортсменів з показником вище норми	Кількість спортсменів з показником нижче норми
1. Легка атлетика	30	19,5	6	6
2. Плавання	22	17	1	8
3. Дзю-до	25	19,7	7	6
4. Боротьба вільна	25	22	10	2
5. Баскетбол	30	21,5	10	3
6. Футбол	33	22	10	3
7. Бокс	30	23	14	3
8. Спортивна гімнастика	10	17,4	-	3

Як бачимо, найвищий індекс агресивності зафіксовано у боксерів, майже 47% опитаних спортсменів-боксерів характеризуються агресивністю, що перевищує норму. Розподіл даних спортсменів зі індексом ворожості представлено в табл.2. За норму взято величину $6,5-7 \pm 3$.

За показником конфліктності спортсмени розташувалися таким чином: бокс - 29, боротьба вільна - 28; футбол - 26; дзю-до - 23,3; баскетбол - 22,2; легка атлетика 22,2; спортивна гімнастика - 22; плавання - 19,9.

Висновки :

1. За даними дослідження спостерігаються статистично-значущі показники індексу агресивності. Найвищий рівень агресивності зафіксовано у боксерів, найнижчий у плавців.

Таблиця 2

Вид спорту	Кількість спортсменів	Індекс ворожості (сер. знач.)	Найвищий рівень індексу ворожості у спортсменів групи (%)
1. Легка атлетика	30	11,5	64,5
2. Плавання	22	9,8	31,5
3. Дзю-до	25	9,4	30,8,
4. Боротьба вільна	25	13	67
5. Баскетбол	30	10,5	62,5
6. Футбол	33	11	63,5
7. Бокс	30	13,7	84
8. Спортивна гімнастика	10	11,8	70

2. Прослідковується понаднормовий показник індексу ворожості у спортсменів ворожості спортивних спеціалізацій.

3. Високий показник конфліктності наявний у боксерів, борців футболістів.

На нашу думку, наступні етапи експериментального дослідження прояву агресії в спортивній діяльності повинні вирішувати питання :

- рівень взаємозв'язку індексу агресивності та прагнення досягати успіху;
- ріст агресивності та результативності у спорті;
- контроль прояву агресії.

Література

- Бандура А., Уолтерс Р. Подростковая агрессия. – М., 1999. – 512 с.
- Берковец Л. Агрессия: причины, последствия и контроль. – СПб.: прайм – Европикс, 2001. – 512 с. (Секреты психологии).
- Берон Р., Ричардсон Д. Агрессия. – СПб.: Питер, 2000. – 351 с.
- Бонько О.Б. Исследование и коррекция социально-психологических и индивидуально-личностных характеристик младших школьников, коррелирующих с их агрессивностью. // Практична психологія та соціальна робота. – 2002 р. - № 2. – С.49.
- Бонько О. До питання агресивної поведінки педагогів // Освіта і управління. – 2007. – Т.1. - № 2. – С. 134-138.
- Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психодиагностике. – СПб.: Питер Ком, 1999. – 528 с.
- Гайдукович Г. Прояви агресивності у курсантів вищих військових закладів освіти на різних етапах підготовки: 19. 00. 07. – Педагогіка і вікова психологія. Автореферат на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук. – К, 2006 р. – 16 с.
- Гонимов В. Понимание воинами-интернационалистами ситуации насилия и уважения человеческого достоинства // Психологический журнал. – 1989. – Т.10. – № 4. – С. 113-124.
- Гонимов Е.П. Мотивация и мотивы. – СПб.: Питер, 2002. – 512 с.: ил. (Серия "Мастера психологии").
- Гонимов П. Возрастно-половые особенности отражения в сознании структуры собственной агрессивности и агрессивного поведения. – СПб., 1996. – 358 с.
- Гонимов Н.Д. Психическое состояние агрессии // Вопросы психологии. – 1972. – № 6. – С. 168-173.

12. Мартенс Р. Социальная психология и спорт. – М.: ФиС, 1979. – С. 107-123.
13. Проблема агрессивности в зарубежной психологии спорта (критика зарубежных концепций агрессивности в спорте). – М.: Центр. Отрасл. Орган НТИ по физкультуре и спорту, 1987. – 20 с.
14. Реан А.А. Агрессия и агрессивность личности // Психологический журнал, 1996 - № 5. – С. 3-18.
15. Rogov E.I. Настольная книга практического психолога: Учебн. Пособие: В 2 кн. – М.: Из-во Владос-Пресс, 2002. – Кн. 1.: Работа с детьми разного возраста. – 380 с.
16. Семенюк Л.М. Психологические особенности агрессивного поведения подростков и условия его коррекции. – М., 1996. – 254 с.
17. Уэйнберг Р.С., Гоулд Д. Основы психологии спорта и физической культуры. – К.: Олімпійська література, 1998. – 335 с.
18. Фромм Э. Анатомия человеческой деструктивности / Пер. с англ. Э.М.Телятникова, Т.В.Панфилова; худ. Обл. М.В.Драко. – Мн.: ООО "Попурри", 1999. – 624 с.
19. Silva J.M. Competitive sport environments: Performance enhancement through cognitive intervention // Behavior Modification. – 1984. - № 6. – p. 443-463.

AGGRESSION INDEX OF SPORTSMEN OF DIFFERENT KINDS OF SPORT

Olexander FOTUYMA

Pricarpathion Vasyl Stefanik University

Psycho-diagnostical investigation characterises the level of displaying of sportsmen's aggression. It was made the comparison of aggression indexes, state of animosity and state of conflict of those who goes in for different kinds of sport.

Systematization of results gives possibility to create the basis of knowledges of style of displaying of sportsmen's aggression.

It was also made differentiative estimation of aggression and its significant points in sports, as a social phenomenon.

КРЕАТИВНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ В АВТОСПОРТІ

Олена БАСЕНКО

Харківська державна академія фізичної культури

Сучасний спорт складається з безлічі щодо відособлених видів, кожний з яких характеризується своїм предметом змагання, особливим складом дій і способів ведення спортивної боротьби. Автомобільний спорт належить до групи видів спорту, в яких специфічну основу створюють дії по керуванню засобами пересування.